

SARDARABAD

AÑO I, Nº 13 BUENOS AIRES

SABADO, 24 de ABRIL de 1976

GRACIAS A LOS PUEBLOS DEL MUNDO CIVILIZADO

QUE ACOGIERON A LOS SOBREVIVIENTES DE LA MASACRE OTOMANA. GRACIAS A SUS GOBIERNOS QUE PERMITIERON EL RENACIMIENTO DE LA FE Y LA ESPERANZA DE LOS ARMENIOS, AUSPICIANDO LA CREACION DE CENTROS EDUCACIONALES, ECLESIASTICOS, BENEFICOS DEPORTIVOS Y CULTURALES.

AYER . . .

HOY

ALEX MANOOGIAN CONTINUA AYUDANDO A LA ARMENIDAD

El próximo sábado 24 de abril arribará al Vitalicio de UGAB mundial, benefactor Alex Manoogian efectuó dos donaciones de relevancia.

La primera de 250.000 dólares será destinada a la construcción de un colegio integral armenio por parte de la Unión General Armenia de Beneficencia en la ciudad canadiense de Montreal.

Para cubrir urgentes erogaciones del bombardeo Haigazian College de Beirut es la segunda donación por un valor de 25.000 dólares.

GIRA SUDAMERICANA

El próximo sábado 24 de abril arribará al aeropuerto internacional de Ezeiza el Doctor Nubar Berberian. Conocido intelectual armenio de Estados Unidos y actual director del prestigioso diario Baikal.

Auguramos al Dr. Berberian una feliz estadía, que estamos convencidos redundará en beneficio de las colectividades armenias del hemisferio sur americano.

MONTEVIDEO

Campamento Anual del Grupo Scout "Erevan 50" de UGAB

Desde que recomenzaron las actividades, después del descanso veraniego, las autoridades del Grupo Scout EREVAN 50 de Parecordzagán, se abocaron a planear en detalle el Campamento Anual, que este año tendrá lugar en el litoral del Uruguay, abarcando una extensa área de las costas del río epónimo, hasta la ciudad de Paysandú.

Pero los preparativos tuvieron su punto más alto, de revuelto en el ambiente, de reuniones, organización y resolución en las últimas semanas. Así se llegó a la tarde del sábado 10 de abril, en que el desfile de niños, padres y buitos. Fue una larga caravana hacia la sede de UGAB. Allí se recibían los mismos, y los avezados "ROVERS" y "SCOUTERS", que desde los comienzos del movimiento, hace cinco años se han entrenado espléndidamente, ordenaban todo. Después de horas de incesante trajinar, el enorme camión donde trasportarían el equipo, quedó cargado, de tal manera que parecía un monstruo en las sombras, por la altura de la carga. Para nosotros, que somos profanos en la materia, nos llamó la atención, cómo, esos jóvenes ordenaron todo el material y dejaron un angosto "corredorcito" en la caja del rodado para que cupieran: Miguel Moumdjian, Ruben Nacachian, Manolo Marcassian y Pedro Demirdjian; en la cabina fueron el maestro scout William O'Harte y Gabriel Nalbandian junto al conductor. Este grupo de avanzada, a cuyo cargo estaría el armado de las carpas y la decisión del terreno, con el ordenamiento de todos los utensilios, partió en la medianoche del sábado con su alegría habitual.

Tempranito, en la mañana del domingo, una vez más toda la familia "parecordzaganiana" se reencontró. Todas las ramas scout: abejitas, lobatos, scout guías menores, guías mayores y rovers se aprontaban para la partida.

Se acomodaron los bultos, sonaron los silbatos y cada grupo se ordenó para ir a la Iglesia San Nersés Shnorhali. Fue emocionante como todos esos niños y jóvenes entraron en nuestra iglesia armenia; con la señal de la cruz, tomaron asiento serios, atentos y silenciosos. El Padre Mateos Kouyoumdjian, con una rama de olivo, dio un breve y sencillo sermón para el Grupo Scout EREVAN 50 explicando el significado del DOMINGO DE RAMOS; luego impartió su bendición, a continuación todos rezaron el "HAIR MER" en voz alta, el Reverendo Padre entregó la rama de olivo al Jefe Scout José Geuzacaraan para que acompañase al grupo con su significación cristiana. Con igual orden, esos doscientos muchachos salieron hacia las "bañaderas" que esperan afuera.

Partió la Caravana de cuatro unidades, con la alegría y el dinamismo que siempre tienen los grupos juveniles y con ellos fueron algunos integrantes del Comité de Padres que trabajaron con ahínco e inteligencia para allanar las dificultades.

Fueron al frente del grupo los jefes: Maestra María Tararian de Sarkissian y el directivo de UGAB José Geuzacaraan.

Nos han informado que el programa incluye visita al puente Paysandú-Colón, a establecimientos fabriles de la zona y a las terms del Guaviyú.

El Jueves Santo saldrá una excursión con los padres para visitar el Campamento, sabemos que han sido invitados el benefactor Misak Kouyoumdjian y su esposa, así como el Director de Radio Armenia Sr. Antonio Rupenian y Sra.

Deseamos que este campamento logre las metas que se ha propuesto. (En próximos números informaremos acerca del mismo.)

Día de los Mártires Armenios

El sexagésimo primer aniversario de este luctuoso hecho en la vida de la Armenidad será recordado en la Colectividad Armenia del Uruguay con una serie de actos que se llevarán a cabo con este Calendario:

Día 23 Hora 16: Colegio-Liceo Integral Armenio "NUBARIAN-ALEX MANOOGIAN" con intervención de los alumnos de primaria y secundaria.

Día 24 Hora 16 Homenaje en Plaza Armenia.

Día 26 Hora 21 Salón Marash: Acto Central.

PALACIO DEPORTIVO "MISAK KOUYOUMDJIAN"

Ya se inició la construcción de esta monumental obra desde hace un mes, las máquinas trabajan sin descanso, mientras es intenso el trajinar de los obreros.

Proyectaron este gimnasio los arquitectos: Chamlian, Erganian, Latchinian y Malsian, con la colaboración de Juan Chamlian. Estos hijos de armenios de esta Colectividad, concientes de la importancia de las realizaciones de UGAB, proyectaron el Colegio NUBARIAN, luego el Liceo ALEX MANOOGIAN y hoy tienen a su cargo esta obra. Gracias a su idoneidad, los edificios han sido modelos en su realización, felicitamos a los arquitectos por su magnífica concepción.

Auguramos a esta grandiosa obra de UGAB de Montevideo, en el septuagésimo aniversario de Parecordzagán, el éxito de todas las empresas de la Institución en el Uruguay.

Podemos informar a la Colectividad que en la campaña de socios vitalicios que se inició hace una semana hay más de sesenta inscriptos, siendo el límite de ciento cincuenta.

Colegio - Liceo Integral Armenio Nubarian - Alex Manoogian

Felicitamos a este centro docente que ha sobrepasado los cuatrocientos alumnos (cuatrocientos seis) incluidos: preescolares, primaria y secundaria.

Sabemos que el edificio inaugurado hace tan sólo dos años, resulta estrecho. Esperamos que el nuevo "Centro del Bachillerato" pueda construirse a la brevedad, para que esta obra educativa cumpla los cometidos por los que fue fundada; educar a las nuevas generaciones en el amar a su patria: Uruguay y a la patria de sus antepasados: Armenia.

MONTEVIDEO

Reportaje al Presidente de la Unión General Armenia de Beneficencia

Contador **AVEDIS BARSAMIAN**

El eco de las múltiples y grandiosas obras de la filial uruguaya de UGAB ha llegado en variadas ocasiones a la redacción de SARDARABAD y es por ello que hoy tenemos el gusto de interrogarle acerca de las mismas, para que Ud. Señor Presidente, con su autorizada palabra, nos cuente la historia de UGAB en el Uruguay.

Para nosotros es máxima la dicha y el honor de encontrarnos en la dirección de la filial Uruguay, en el momento de mayor brillo y esplendor de la misma, en ese ir hacia adelante para dar la bienvenida al septuagésimo aniversario de UGAB.

Los armenios concientes de su deber, en 1927 ya habían formado la primer filial en suelo uruguayo, que cumplió su misión de acuerdo a los medios de que se podía disponer en esa época, con una colectividad que recién se formaba. En 1939, cuando ya la comunidad estaba organizada revivió Parecordzagán y continuó desde esa época su ascenso hasta hoy.

En 1953, con la adquisición de la primera sede es que esta filial pudo permitirse el lujo de contar con una cancha para que los jóvenes de su Liga tuvieran un lugar donde reunirse para hacer deportes. Luego en 1960 fue la iniciación, en esa misma sede, de una pequeña escuela donde se enseñaba el idioma armenio. Parecordzagán cada día aspiraba a más; a los pocos años, en 1969 se compró su actual sede.

¿Por qué se adquirió este nuevo predio?

UGAB con este amplio terreno de 7500 metros cuadrados logró una mejor ubicación geográfica en la importante avenida Agraciada y junto a la Iglesia Armenia para plasmar proyectos más ambiciosos.

¿Pudo la filial cumplir alguno de esos planes?

Hace cinco años, Liga de Jóvenes, formó el Grupo Scout Ereván 50, que es una hermosa realización de UGAB. Cada sábado se reúnen casi doscientos niños y jóvenes para realizar las actividades propias del escultismo: la formación en la vida al aire libre, con una educación moral para la familia y la Sociedad.

Hemos oído acerca de esa actividad y sabemos que han logrado un gran éxito. ¿Qué otro proyecto se ha hecho realidad?

Muchos conocen que en marzo de 1973, gracias a los benefactores Misak y Arpiné Kouyoumdjian y la Colectividad Armenia del Uruguay, con la invaluable ayuda de la Central de UGAB, se inauguró el modernísimo y funcional edificio del Colegio Integral Armenio "NUBARIAN", modelo en construcción y ya podemos decir también, modelo en su organización educacional bilingüe, donde los niños ingresan a los cuatro años para formarse hombres del Uruguay en la Armenidad.

¿Por qué UGAB vio la imperiosa necesidad de construir ese edificio y fundar la escuela integral, Sr. Presidente?

Desde años atrás, la Colectividad había realizado intentos de mantener escuelas idiomáticas, solamente que no podían cumplir las aspiraciones nuestras ni las de la comunidad por muchas razones, económicas, de divergencia política, etc.

Contador Avedis Barsamian

La escuela actual ¿Qué metas tiene?

Los objetivos que nos hemos impuesto abarcan no solo la escuela, sino el secundario también, que funciona desde el año pasado en la segunda planta que agregamos al edificio escolar, gracias a la donación del presidente vitalicio Alex Manoogian y el futuro Colegio Secundario Superior que construiremos, del que los alumnos egresarán bachilleres.

Como Ud. ve, estimado periodista, nuestra idea es que el niño ingrese a los cuatro años y egrese a los dieciocho años para ingresar directamente a la Universidad.

Creemos que en ese ámbito: el educacional, cumplimos con la grandiosa misión que UGAB Central se ha impuesto en la Diáspora: formar a las nuevas generaciones en el respeto a la patria adoptiva de sus padres inmigrantes (labor que podría llevar a cabo cualquier buen instituto educacional) y la misión de Parecordzagán que es formar a la juventud en la Armenidad en su concepto más amplio y ambicioso. En el amor a Armenia, a su pasado y a su porvenir, en su lengua y en su tradición, en la religión que es nuestro baluarte patrio, en su cultura, en su esencia misma que configuran: ARMENIDAD.

¿Cuentan con los elementos y los medios necesarios para cumplir este sagrado objetivo para el armenismo?

Indudablemente toda nueva realización tiene sus dificultades, pero creemos que con voluntad, no hay imposibles. Nosotros ya hemos tratado y hemos logrado que próximamente vengan maestros armenios del Medio Oriente con el fin de complementar el conocimiento del idioma y la historia armenios, hasta el nivel superior del bachillerato.

Mientras tanto, en trabajo de laboratorio, se realiza el entrenamiento del personal docente en armenio para mejorar su nivel idiomático y pedagógico.

¿Cree Ud. Contador Barsamian que con la educación, Parecordzagán, cumple sus objetivos para la juventud armenia del Uruguay?

Estamos convencidos que la Educación es la base de la formación del niño y del joven pero no olvidamos que para una mente sana se requiere un cuerpo sano, es por ello que ya hemos iniciado una obra de gran envergadura, el Palacio de los Deportes: "Misak Kouyoumdjian", que acogerá a todos los jóvenes armenios del Uruguay para educarlos físicamente sin olvidar la formación espiritual.

Consideramos que el niño, el joven, el adulto, formados en un ambiente moralmente sano, en un medio armenio, tendrán el bagaje imprescindible para regir los destinos de la colectividad en el futuro.

Nos satisfacen inmensamente los logros de la filial montevideana de UGAB y deseamos éxitos por siempre, pero si nos permite algunos minutos más, quisieramos hacerle alguna pregunta respecto a Parecordzagán mundial. ¿Cree, Sr. Presidente, que en sus setenta años de actividad, UGAB, ha logrado su propósito?

Cuando revemos los objetivos de UGAB debemos pensar que se formó en el seno de la Armenidad para servir a los armenios.

Pienso que mientras existan los armenios en la Diáspora y en Armenia, la labor de UGAB y sus planes no pueden tener fin o, no puede considerarse que Parecordzagán ha cumplido con su objetivo, puesto que UGAB vive y sus metas se adecúan a la Nación Armenia de acuerdo a las necesidades de la misma.

Mientras haya un armenio en la faz de la tierra, Parecordzagán tendrá una misión a cumplir.

MUSICA

ALICIA TERZIAN: Embajadora de dos Naciones

De regreso de un viaje de tres meses por diversos países de Europa, ofreciendo conferencias, dictando seminarios y estrenando obras propias, encontramos a Alicia Terzian en su estudio, confeccionando el complejo

plan de trabajo que tiene programado para 1976.

Dedicándonos amablemente algunos minutos de su valioso tiempo Alicia Terzian nos relata la intensa actividad que desarro-

lló en la gira auspiciada por la DIRECCION GENERAL de RELACIONES CULTURALES, FUNDACION MUREKIAN, BRITISH COUNCIL MOZARTEUM ARGENTINO Y COMITE DE RELACIONES CULTURALES CON LA DIASPORA DE ARMENIA.

CONFERENCIAS Y SEMINARIOS

- 1.— Cuatro audiciones de media hora de duración cada una, grabadas para el Tercer Programa de la Radio Nacional de España.
- 2.— Conferencia en el Colegio Mayor Argentino (Enero).
- 3.— Conferencia en el Ateneo de Madrid (Enero).
- 4.— Seminario en la Universidad de Leeds, Inglaterra (Enero).
- 5.— Seminario en la Univ. de Cambridge, Inglaterra (Enero).
- 6.— Conferencia pronunciada en el Canning House de Londres.
- 7.— Dos seminarios dictados en el Conservatorio Gomidas de Armenia.
- 8.— Conferencia en el Instituto Arg. de Cultura de Bonn, Alemania.
- 9.— Dos conferencias en el Conservatorio de Lausana, Suiza.
- 10.— Conferencia en el Conservatorio Popular de Ginebra, Suiza.
- 11.— Clase magistral en el Conservatorio de Zurich.
- 12.— Conferencia en el Ateneo de Barcelona (Marzo).

REPORTAJES

- 1.— Radio Erevan de Armenia, 35'.
- 2.— Radio Juventud de Barcelona, 20'.
- 3.— Radio France, 25'.
- 4.— Radio Colonia, Alemania, 20'.

Los reportajes, seminarios y conferencias fueron dictados en francés, inglés, castellano y armenio según cada caso.

Durante las actividades arriba mencionadas fueron interpretadas obras de los siguientes compositores: SALVADOR RANIERI, AUGUSTO RATTENBACH, ALEJANDRO PINTO, FERNANDO GONZALEZ CASELLAS, POMPEYO CAMPS, EDUARDO ALEMANN SILVANO PICCHI, ROBERTO GARCIA MORILLO, RODOLFO ARIZAGA, MARIO PERUSSO, JUAN CARLOS ZORZI y ALICIA TERZIAN.

En nuestro próximo número conversaremos con Alicia Terzian sobre los concier-

tos que ofreció en el extranjero con obras propias así como de sus futuras actividades.

ORQUESTA SINFONICA NACIONAL

Director: Juan Carlos Zorzi

CONCIERTO PARA VIOLIN

de

ALICIA TERZIAN

Viernes 23 de Abril a las 21 horas

COLEGIO MARIN

SAN ISIDRO

Liga de Jóvenes presenta!

LA AVENTURA DEL POSEIDON

El 30 de Abril a las 20,30 horas

En el Microcine UGAB

ACEVEDO 1322

CLASES DE COCINA

Armenia e Internacional

Todos los MARTES de 15 a 18 horas desde el 20 de Abril

a cargo de las Profesoras

Sra. Berjuhi Yernazian de Emirjan

Sra. Sonia Kemandjian de Guezikaralan

CLASES EXTRAORDINARIAS

Se dictarán una vez por mes, en días a fijar.

La primera será el

JUEVES 6 de MAYO de 1976

de 15 a 18 horas

y estará a cargo de las señoras

Rosa Andonian de Saralian

e

Iskuhi Kullahian de Festokdjan

UGAB — Acevedo 1322 Tel. 772-2617

Practicá tu Deporte Preferido en Liga de Jóvenes

CALENDARIO ABRIL - MAYO - JUNIO

LUNES — 19 a 21 - Fútbol mayores

21 a 23 - Deportes varios

MARTES — 19 a 21 - Voley masculino

21 a 23 - Basket

MIÉRCOLES — 18 a 20 - Voley femenino

JUEVES — 20 a 22 - Basket

VIERNES — 19 a 21 - Voley masculino

21 a 23 - Fútbol mayores

SABADOS — 10 12 - Fútbol infantil

16 a 18 - Fútbol mayores

18 a 20 - Voley femenino

DOMINGOS — 10 a 12 - Fútbol infantil.

CLASES DE ARMENIO

LIGA DE JOVENES

U G A B

Domingos a las 11 horas — Acevedo 1322

24 DE ABRIL 1915

VICTIMAS DEL GENOCIDIO

DOCTOR NAZARET DAGHAVARIAN

Nació en Sebastia en 1862. Ingeniero y médico. Ha cursado sus estudios en la Universidad de la Soborna. Primer profesional armenio adscripto al Instituto Louis Pasteur de París. Miembro fundador de la Unión General Armenia de Beneficencia. Dirigente del Partido Demócrata Constitucional Armenio (Ramgavar). Diputado-Representante armenio ante el gobierno contra el Banco numerosas obras patrióticas y científicas.

VARTKES (HOVHANNES SERENGULIAN)

Nació en Garin (1871-1915). Se ha destacado como maestro, intelectual y revolucionario. Miembro de la Federación Revolucionaria Armenia (Partido Tashnagsagán) participó en la demostración contra el Banco de Turquía.

PARAMAZ (MATEOS SARKISIAN)

Nacido en Gharapagh tomó parte en varios movimientos liberadores. Fue miembro del partido Social Demócrata Henchaguian. Apresado en Constantinopla, luego de un largo "juicio" es condenado a la horca junto a sus 19 compañeros.

DIRAN KELEGUIAN

Nació en Cesarea (1862-1915). Famoso periodista y conocido intelectual. Luego de cursar sus estudios elementales en Constantinopla asiste al Colegio Comercial de Marsella y a la Sorbona de París. Dirige numerosos diarios y revistas armenios y además colabora con importantes publicaciones internacionales.

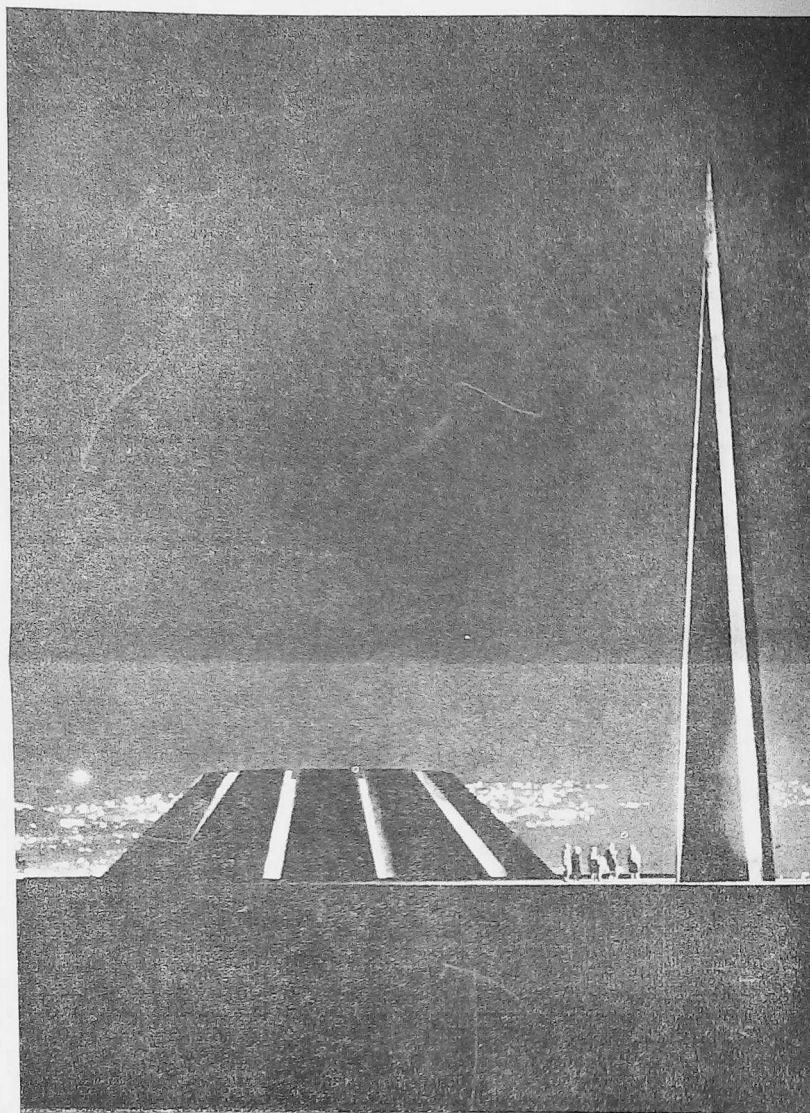
Es autor de un importante diccionario. Fue un miembro activo del Partido Demócrata Constitucional Armenio (Ramgavar).

E. AGNUNI (JACHADUR MALUMIAN)

Activo luchador, ha tenido destacada actuación en Tiflis, Leningrado y en varias ciudades europeas. Miembros de la Federación Revolucionaria Armenia (Partido Tashnagsagán), ha escrito un estudio sobre Krikor Arzruni.

MURAD (HAMPARTZUH BOYADJIAN)

Nació en Hadjín (1867-1915). Autor de numerosas demostraciones contra el régimen del sultán Hamid. Miembro del Partido Social Demócrata Henchaguian dirigió la Rebelión de Sasún junto con el ramgavar Mihran Damadian.

Monumento a los Mártires erigido en Armenia en el año 1965
El mismo se encuentra en Dzidzernagapert, a pocos kilómetros de la
Capital Iereván

KRIKOR ZOHRAB

Nació en Constantinopla en 1860. Famoso como abogado, diputado armenio ante el Consejo Otomano, periodista y escritor. Es uno de los más grandes exponentes armenios del género literario cuentista (Nora veb).

SIAMANTO (ADOM IARDJANIAN)

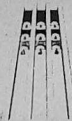
Nacido en Agn (1878-1915) fue poeta y periodista colaborando en numerosas publicaciones armenias. Con su estilo emotivo y vibrante evocó en sus poemas la tragedia de la armenidad.

TIGADINTSI (HOVANNES HARUTIUNIAN)

Nació en Jarpert en 1860. Se lo considera como el primer e importante exponente de la literatura armenia de provincia. Rupen Zartarian y Peniamin Nuriguian lo tiene de profesor. Al margen de la actividad docente Tigadintsi se dedica al periodismo y a las letras, donde incursiona exitosamente en varios generos.

TANIEL VARUYAN

Nació en Sebastia (1884-1915). Fue poeta y maestro. Ocupa un lugar preponderante dentro de la literatura armenia-occidental de comienzos de siglos.

SARDARABAD * 1915 - PRIMER GENOC

24 d

KR. KOR ZOHRAH

TANIEL VARUYAN

VARTKES

«Թուրքը բերտ մի՛ միայն բան-
դուս՝ հոն ուր չազիվածան էր»:

Դաշն սկիզբներու Քարթր. հար-
կարդին Յաշագրէն
(25 Յունիս 191.)

«Թուրքիս կը ճանչնայ, ինչ-
պէս արդէն Դաշնակեց Տէրու-
թիւնները ճանչցան, Հայաստա-
նը սրբէն ապառ և անկախ պի-
տու թիւն մը»:

Սեւրի Դաշնագիր
10 Օգոստոս 1920

«Հայաստանի սրբերդութենէն
տեղի աճասորը չկար»:

Կարս Ռազարը Սեւիլ

Turquía, 1910. País de economía agrícola-pasto-
rili: los habitantes de las campiñas viven de sus
labores, alejados de los problemas públicos; some-
tidos a unos pocos latifundistas, sufren en silencio
una situación social estancada y humillante. Tur-
cos y armenios conviven una escala diferenciada:
los primeros, míseros y analfabetos; y los armenios
luchando por zhorrar contra la inflación y la usura
y enseñar a sus hijos a leer y escribir. Surgen así,
en un medio hostil, profesionales, intelectuales y
artistas armenios.

Mientras tanto, los hilos políticos turcos —en lo
interior e internacional— se mueven en las grandes
ciudades, especialmente desde Constantinopla. En
lo interno, el país disíntazado por una envoltura
constitucional que no impidió que 30.000 armenios
fueran masacrados en Adaná. En lo exterior, el
mundo se ha dividido en la Alianza de las Poten-
cias Centrales por un lado y la Entente por el otro,
y Turquía no decide sobre cuál recostarse. Es en-
tonces cuando los jerarcas del más alto nivel del
Ittihad —el partido encaramado al poder turco— se
reúnen en Salónica, en cónclave secreto. Tratan
lo que harán con las minorías. Concluyen en dar
muerte a todos los armenios radicados en territo-
rio turco; pero ahí están Inglaterra, dueña de la
economía turca, y Francia, casi monopolista de
sus finanzas. No acarreará las iras de ambas la
ejecución de medida tan perversa? Sin el respaldo
de los gobiernos, Turquía no se atreve a asestar su
puñalada mortal a Armenia. Decide esperar a cir-
cunstancias más oportunas.

Mil novecientos trece. La alianza germano-turca
ya se vislumbra. Los esfuerzos de los Aliados por
atraer a Turquía resultan estériles: es tarde para
detener la penetración alemana en lo económico,
cultural y militar. 1914. Estalla la Guerra Mundial.
La situación económica turca ya no resiste más y
se entrega a cambio del oro alemán. Sus ejércitos
son aniquilados en el Cáucaso por la carencia de
pericia de sus más altos oficiales; los soldados tur-
cos desertan por millares. Los armenios contem-
plan lo que ocurre, esperanzados en que el avance
de las líneas rusas les permita, eventualmente, con-
cretar el sueño secular de recuperar sus territorios,
usurpados por Turquía.

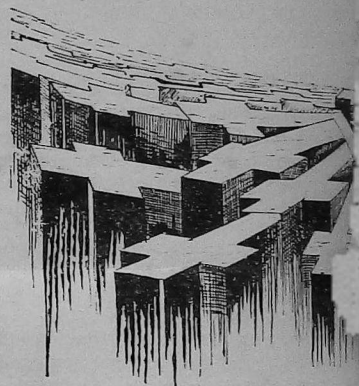
El gobierno turco necesita una víctima expiatio-
ria para paliar estas imperdonables culpas. Hay
una, inmejorable, y llegó la hora de su sacrificio:
los armenios.

PARAMAZ

Dr. NAZARET DAGHAVARIAN

Մ Ա Ն Ե Ր Գ

Անոնց համար որ ինկան
Բզմեց ազատ ուզելով՝
Սրտերը մեր հովի էով
Կ'ըլլան այսօր մէկ խորան:

Եւ մեր
Անոնց
Իբր ան
ՄԵՆԵ ԿԵ

Գարփու, 1923

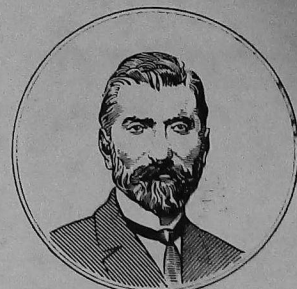
Abril

Mil novecientos quince. Abril. Una vasta y siniestra organización, un plan elaborado durante cuatro años, una red que cubre todo el territorio turco, un mecanismo de funcionarios, agentes, militares y religiosos y civiles enardecidos por el fanatismo y el ansia de saqueo están prestos para la obra infernal. Las tenazas que pretenden estrangular a la Nación armenia deben seguir su orden y cerrarse primero sobre los conductores del pueblo: profesionales, docentes, redactores, intelectuales, artistas, parlamentarios, dirigentes políticos; sucesivamente seguirán los notables del interior, los religiosos, la masa.

Es el crepúsculo del 24 de abril. Sobre el cielo rojizo de Constantinopla se recortan las siluetas esbeltas de los minaretes; un aire húmedo, con la fragancia mediterránea, sugiere al atardecer una atmósfera de sosiego y una suavidad nostálgica. Algunos armenios descansan de una semana de labor, otros se reúnen para comentar los sucesos de la guerra. En su casa de sueños, poesías y esperanzas, un sacerdote, el Cantor del Pueblo, el Reverendo Padre Gomidás, arranca del teclado los misterios milenarios de la música armenia. Nada hace prever lo terrible. De pronto, el espanto: sombras sospechosas, cascos de caballos, golpes en las puertas, disparos de armas, hombres arrastrados por las calles, gritos de angustia de madres, despedidas desesperadas de padres e hijos separados rudamente y para siempre, y una resistencia de las almas a creer en la veracidad de lo que está ocurriendo. Y así, casa por casa, vida por vida, el gobierno turco hunde sus manos en el pecho del pueblo armenio para arrancarle su corazón. Se lo quita, privándole de un millón y medio de vidas preciosas y de una generación excepcional.

Hoy, más de sesena años después, el Universo que sabe de dolor, orrodilla un minuto su alma para rendir homenaje a ese corazón que arrancado por los hijos de la violencia, sigue latiendo. Los propósitos turcos fracasaron: el corazón armenio continúa palpitando en cada niño de familia armenia; late en los libros armenios; vive en las plegarias armenias; ebulle en las fábricas armenias; redobla en los sones épicos de los conjuntos armenios; espera bajos las nieves eternas del Ararat. Y seguirá latiendo en las manos empuñadas de la estatua de Armenia, más allá de la hora de la reparación moral y de la recuperación total.

Dr. Pascual C. Ohanian

SIAMANTO

E. AGNUNI

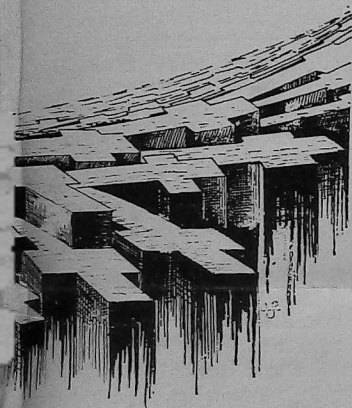

TLGADINTSI

«Մայի՛ Հայ հանձար,
Փայլե՛ր բեր բոցեր,
Իմանս արցիկ՝
Թէ Հայր չեն սեպերս :
Ալիշան

«Մատույլ Հայաստանի՛ կը
նշանակէ ծառայել բարարակր-
թութեանս :
Կլարսրն

«Թուրքերը սնցան սոյ տե-
ղէն, ամէն ինչ տեղակ հ սոյ
է :
Վիքրար Հիւկո

Գործ՝ Մ. Բեգլաճեանի

ԱՏԱԿԱՑ

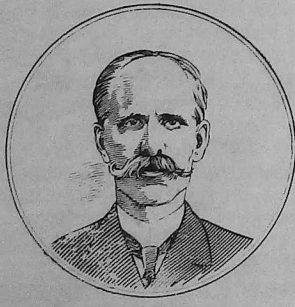
Անոց խցոյն պաշտամունք
Մեր մէն մի խոհն է հիմա,
Դեպի անոց կ'ամբառնայ
Մեր յոյսն ու սէրն իրբեւ խունկ :

Ե
արիւնն
արիւն
սրբօրէն :

ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՆԱՆ

KELEGUIAN

MURAD

LA GRAN TRAGEDIA ARMENIA

Անո՛ր ինկան, բայց չգիտցան թէ ինչո՛ւ .
Մարդիկ, կիներ, մանուկներ, որ լույս ապրիկ
կ'ուզէին,
Յամբ շարժումներով, ինչպէս զինով էակներ,
Կտորւած, հարդուած, աչքերին բաց
սարսափէն:

Անո՛ր ինկան, Աստուածն իրենց կանչելով,
Տանարներու սեւին կամ իրենց դռներուն,
Ինչպէս հօտն անապատին, զողջօրուն խորովին
կլկուած ծարաւէն, քաղցէն, սառնէն կրակէն:

Ո՛չ ո՛ր ձայն բարձրացուց՝ աշխարհին մէջ
խեղցնոր,
Մինչ անկին խեղդուէր՝ իր արեան մէջ ցեղ
մ'աւարող,
Երազան կը գտներ իր հազն ու նուագներ,
Փողկու շառաչէն կը մտերն նիչը մանկան:

Անո՛ր ինկան, պարկեշտօրէն, անաղուկ,
Հագարներ, միլիոններ, բայց աշխարհը մնաց
մուռ,
'Իստանբուլ յեղափարձ՝ արևմտաւ ծաղիկներ,
Ասգի Բաղիւն ծածկուած եւ յետոյ՝ մուսցօցօք:

Անո՛ր ինկան, աչքերնին լի արեւով,
Ինչպէս քոչուրն օդին մէջ՝ զնկալէն գարնաւած
կը մեռնի անկոյտար, առանց կետ բողբոջու,
Անձամբ, մուսցուած, իրենց Բաղիւն մէջ
չխալին:

Անո՛ր ինկան, կաւառեւով պարզապէս,
Թէ գաւակներն իրենց պիտի վերապրէին
Ու կոխէին օր մը երկիրներն յայտի,
Բաց երկինքներու տակ գլխապաց մարդերու:

Ես գտալիս եմ այս ցեղին, որ կը ննչէ անցե-
րեզման,
Որ մեռնիկ նախնորսրէն, քան իր կաւառին
ուրաւալ,
Որ երբեք զուլտն իր չծնէց անարգանքին,
Որ դեռ կ'ապրի ջարդէն ետք, անկիւնը,
անխորտուկ:

Ինկան անո՛ր, սուգաւելով դարերու
Գիշերին մէջ յաւերժ արևաբաւ եւ կիւսած՝
'Բանն հարաւածնց գիրքնէ մ ու շեւրցուց տարի՛
սկ յանցանքն էր անոնց՝ գաւալն ըլլալ...

El mapa de Armenia Occidental con sus colores y señales, no se diferencia en nada de un mapa común. Aquí también, es tan delineados los campos con verde, los lagos con azul, las montañas y sus cadenas con castaño oscuro. También sobre este país pasa el tiempo con su curso natural, pero pasa en vano, no trayendo ni llevando nada con él.

El silencio ha bajado sobre Armenia Occidental, un silencio absurdo, mudo. Están destruidas las aldeas y las ciudades, los caminos están desiertos sin tránsito. De las casas no se oye más el grito de los niños, ni se levanta el humo de las chimeneas. En la primavera, el trueno y el relámpago hacen caer copiosas lluvias sobre la tierra árida; pero en vez de tallos amarillos carga dos de espigas, los campos se llenan de cardos silvestres.

Todo esto se resume en lenguaje geográfico con un círculo rojo. Con semejantes círculos están marcadas las localidades de Armenia Occidental y de Cilicia. Se ha salpicado de sangre el mapa y el viento ha atizado las chispas de los incendios ya apagados hace tiempo, para que con sus lenguas de fuego cuenten a las futuras generaciones la historia de la vida justa y de la muerte injusta de más de un millón de armenios.

Sobre esa tierra cubierta de círculos rojos vivían los armenios con su cultura secular, con su civilización. Ese pueblo trabajador, creador, que tejíó la epopeya de "los héroes de Sasun", erigió la catedral de Ajtamar y dió mente y sentimiento a Naregatsi y Gomidas. Durante siglos el pueblo luchó continuamente contra los opresores extranjeros y los amos internos; durante siglos soñó con una vida apacible y pacífica pero en su suelo patrio le persiguieron por doquier, la tiranía, y la opresión, la destrucción y las penurias.

Ante la mirada indiferente del mundo exterminaron al pueblo, y los sobrevivientes se dispersaron por todo el mundo. Se quedó huérfana la tradicional tierra armenia y se transformó en desierto.

En la historia de la humanidad han sucedido muchas destrucciones y devastaciones, pero las masacres de armenia occidental por su magnitud, no tienen comparación.

Los turcos quemaban a sus víctimas en los establos, mataban o enterraban VIVOS; maltrataban a las mujeres, pasaban por las espadas a las caravanas de deportados. Las caravanas que estaban formadas por mujeres, ancianos y niños, eran masacrados por los gendarmes y los sobrevivientes morirían de hambre, de sed, de epidemias y desaparecían en el desierto. Del dolor y del miedo mucha gente perdía la razón, pero el alma ávida de sangre de Taleat Pasha no se saciaba.

El ordenaba medidas cada vez más drásticas, y cada vez más duras. "... No hay que omitir ni siquiera a los niños... hay que exterminarlos por más duras que sean las medidas tomadas, no hay que tener en cuenta ni edad, ni sexo, ni conciencia".

El crimen de los "jóvenes turcos" era la expresión más feroz de la tiranía turca.

El crimen luctuoso de abril de 1915, fue la tragedia sin antecedentes de la historia armenia. El pueblo armenio que había recorrido por siglos los caminos de la destrucción, de la muerte, se alzó contra el peligro mortal. De la terrible amenaza de aniquilamiento, nació el espíritu irreductible de la resistencia. En Daron, Vaspurakan, Shabin Karaisar, Urfa (Hetiesia), Musa Daghi y especialmente en Sardarabad el pueblo armenio luchó heroicamente contra las hordas turcas asentando su derecho histórico de vivir.

EDUARD TOPCHIAN
(Diario Zartonk)
Traducido por Jorge Sarafian

Moim je suis de cee peuple qui dort sans sepulture,
Qu'a choisi de mourir sans abdiquer sa foi,
Qui n'a jamais baissé la tete sous l'injure,
Qui survit malgré tout et qui ne se plaint pas.

Ils sont tombrés pour entrer dans la nuit
Eternelle des temps, au bout de leur courage
La mort les a frappés sans demander leur age,
Puisqu'ils étaient fautifs d'etre enfants

Armenia
RESERVA EN EREVAN
SOLAMENTE
eurotur
Se lo brinda. Además Europa Oriental y Occidental, Cercano y Medio Oriente, EE.UU. etc. También América Latina y Turismo Nacional.
Atención personal de ONNIK AINADJIAN
Español con grupo acompañados. Consultar financiación.
VUELE A PARIS EN EL JUMBO JET DE AIR FRANCE
eurotur

COMPATRIOTICAS

"Marash" y "Aintab" Evocan a las Víctimas de Sendas Epopeyas en un Acto Cívico - Religioso

ՄԱՐԱՇԻ ԵՒ ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՈԳԵԿՈՉԵՆ ՋՈՅԳ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԵՐԸ՝ ՍԱՐԳԵԼՈՎ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ՄԱՏԱՆԵՐԸ:

Durante el "Madagh" de la U. C. A. de Marash, eleva una plegaria el Rev. Padre Kisag Vart. Muradian.

«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՉԼՅՆ»ԷՆ՝ ՇՆՈՐՀԱԿԸԼՈՒԹԵԼՄԻ

Պուէնու Այրէսի Արշակ Չօպանեան Մշակութային Միութեան նախաձեռնութեամբ 1975 թուականի Սեպտեմբերի 26-ը լայն է տեսնում «Սարտարապատ» երկշաբաթաթերթը՝ հայերէն և սպաներէն բաժիններով:

Մայր հայրենիքը աշխարհագրականօրէն շատ հեռու ընկած հայասնո՞՞ գաղութ կայ Պուէնու Այրէսում, որտեղ ապրող հայութիւնը մեծ ճիւղեր է դարձադրում պահելու իր ինքնութիւնը, կուրծք տալու ձուրձան գիտանցին: Կոր թերթը այդ ճիւղի արտայայտութիւններէն է:

Երկշաբաթաթերթի հրատարակչները, մեծ մասամբ երիտասարդներ, լատամերիկայի և գաղթածախի առջև ծառայած դժուարութիւններին, հոգսերին, գիտանցներին, մտահոգութեան ևն յատկապէս հայ երիտասարդութեան ապաշարով:

Չենք միտեր, թէ այն հայակույ ափերուն վրայ հասակ առած մեր սերունդը կ'ապրի միջնորդութիւն մը մէջ, ուր մ'է հոգեկոտոր և մ'է այլ կենցաղը իրեն ևն կամ կապ ունին մեր ազգային տանգութեանց և մշակութիւն հետ: — գրում է թերթին իր խմբագրականից մէկը: Հենց միայն այն դասը, որ «Սարտարապատ»-ի ութ էջերից միայն երկուսն են հայերէն, դային է հաստատելու, որ

Պուէնու Այրէսի հայ երիտասարդութիւնը մեծ մասամբ օտարախօս է:

Սակայն թերթի շարք բարբառած մտաւորականներն ու գործիչները մարտականօրէն ևն արածադրում, նրանք հաստատում են, որ այնպէս, ինչպէս հայ ժողովուրդը յաղթեց Սարտարապատի հերոսամարտում, այնպէս էլ Պուէնու Այրէսի և ընդհանրապէս Լատինական Ամերիկայի հայութիւնը կը կարողանայ յաղթանակով դուրս գալ գաղտնեւան դժուարին պայտարից, և թէ նրա զեկալարները որոնեն և գտնեն դորձնական միջոցներ՝ գաղթածախի կեանքի յարստեւան համար:

«Մշակոյթը որպէս խորիմ սպառնալից դրոշմներ» խմբագրականում նշում են այն ազգայինը, որոնց վրայ յենուելով կարելի է պահպանել գաղութի ինքնութիւնը դէմքը:

Դրանք են հայոց լեզուն, գիրն ու գրականութիւնը, հայկական գրութիւնը, մշակութային և երիտասարդական կեդրոնները, մի խօսքով հայ դպրութիւնն ու մշակոյթը՝ իրենց ըզրը գրեւորութեամբով: Սփիւռքի պայմաններում նշանակալից գեր ունի կրտսերելու նաև հայաստանեայց կեկոցին: Բայց այն ամէնը իմաստասրում, կենսասրում է մայր հայրենիքի հետ կենդանի, ամենօրեայ կապով: Հայրենիք, որտեղ աննախընթաց ծաղկում են ապրում հայ մշակոյթն ու գիտութիւնը:

Հայրենիք, որ իր նորօրեայ նուաճումներով հիացմունք է պատճառում նոյնիսկ օտարներին:

«Սարտարապատ» տանակ հազար մը դրոշներով հեռու ընտելող գաղութներուն» հայրենի իրականութիւնը ծանօթացնելու, հայրենակարտ գանդուածներին հայրենիքով սրկուրելու դորձում մեծ է հայրենասիրական մասնաւի գերը:

Այդ մասնաւի՞ն՝ «Սարտարապատ»-ով աւերացում մի նոր միտար:

«Սարտարապատ» հրատարակչները գերտակից են իրենց կոչումին, իրենց ստանձնած պատասխանատու գերին: «Մեր կոտոր» խմբագրականում նշում է, որ «Սարտարապատ» գաղութի կեանքին մէջ կ'ուշկ մտնել իր խօսքով և մասնաւումով, բարբ այն հարցերուն շարք, որոնք կը հետաքրքրեն մեր հարակուրթիւնը և տանցը կը կազմեն մեր այս գաղութին հասարակական և գաղափարական կեանքին:

Մայրենիք, որ միշտ զօգանքն «Սարտարապատ»-ի սփարկեցող դանդերը և արձագանքն հայասնո՞՞ այդ գաղութի սրտերում, զորակուշի ենթարկելով նրանց ուժերը՝ դոյրտեւան պայտարում:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԱՂԵՏԻՆ ԱՌՋԵՒ

Լիբանանի վերելքը չընդ խափու թիւնները, գրեթէ ասնամասնայ իրենց սուսուր-թեմամբ, աւերակայ զերանցին անոր բար-գուսան մայրաքաղաքը հանդիսացող Պէյրութի ամենէն շքեղ թաղամասերն շտերեր, աւե-արական և դրասարքիկային մեծ կեդրոններն ու արբիւնարներն հիմնադրեցրը՝ նիւթա-կան շինեցող միասնեքու հետ պատճառելով նաև մարդկային կեանքի աճուսը կորսու-տները:

Հալամարտ կողմերուն միջև մզուող կրիտիկան բոլորովին անմասնակից մնալու սկզբունքին որդկորումը Լիբանանի Հայ կուսակցութիւններուն և ըստ ամենայնիս, անշեղ պահպանումը այդ սկզբունքին՝ կրցան Լիբա-նանահայութիւնը զերծ պահել ցարդ մարդկա-յին կեանքի գանդուածային կորուստներէ, բայց երկիրը հարուստող ընդհանուր ազգա-ունեցաւ Լեյբանան անդրադարձ Հայ համայն-քին նիւթական, կրթական և ընդհանրապէս մշակութային կեանքին և հողեկան հաւատա-րակցութեան վրայ:

Կրթական բարձրագոյն հաստատութիւն մը (Գոլէճ), Հայագիտական երեք հիմնարկ, լրիւ մակարդակով տասը երկրորդական ու ե-րեք միջնակարգ վարժարան և շուրջ յիսուս մասնագիտարակ - նախակրթարան հաշուող ազգի սուսմարաններէն վերաբացում են երեքը՝ Տպիկ: Չանպահան անակի և յիսուս մեկի անունները բազկացած Հայկական մամուլէն լոյս կը տեսնեն ներկայիս երեք օրաթերթ միայն, իրենց սովորականին կէս ծուարովը, բայց չնորձի իրողէս հերասական ճիգերու: Փակուած են բոլոր ազգայնական: Կասած է մշակութային, մարդկան և հարակիական ա-մէն գործունէութիւն: Թաղային կզկիցայա-անկիներէ կուսը՝ գոյութիւն չունի արդիւ-նարեքական կամ սուսարական գործաւորու-թիւն: Հակառակ հաստատման պահպան-ւում մեր չկարողութեան, ունեցած ենք շուրջ 200 պանդուկ ու 300 վիզուրը:

Այդ բոլոր շարժիներուն իրրէն հետեւանք մեր գոյութիւն մէջ սակցումս է յուսալու-թեան, անխառնութեան ու խուճապի միջո-րոյս մը, որ կը սպանուի յաջողիկ Հայ Արիւնքի ազգային կեանքին, կրթական ու մը-չակութային գործունէութեան ամենէն կեն-սունակ այդ կեդրոնը: Կեդրան՝ որ հողեկան և խնայական թիւրմ սնունդ հայկայնոց ամե-նէն աստատարուի արդիւնը էր սրտաշարձի հայութեան, ու նաև միջնարկը՝ Արիւնքի հայազգահարման պայքարին:

Արտադրողներ, խուճապահար փոխուստը, ստացած է դարձուրելի համեմատութիւն:

Բնականարար չկայ դեռ ստոյգ վիճակա-տութիւն, բայց ըստ մասուսը դնահաստան-մասնակաւոր կամ միասուն ծրարելով հերքու թիւր հասած է արդէն 50,000ի

ու մեծ է թիւր անոնց որ կը պատրաստուին մեկնումին:

Բնականարար, այգետի շրջափոխէն դուրս գտնուող հայութեան առաջին մասնաւորութիւ-նը պիտի ըլլար ձևաւ տանել միջոցներ, որոնց-մով կարելի ըլլար մեղմացնել կամ սահմանա-փակել տիրող համարած թշուառութիւնը: Ամսականուսը սրտահոնաներին և օրովարձով աշխատողներին ինք ամիսէ ի վեր բոլորովին անգործ մնացած հայերու թիւը հասած է 15 հազարի: Իսկ օրուսն արդուստի կարտու և նպաստի համար ցարդ արձանագրուած ըն-տանիքներու թիւը անցած է 7500ը: Եթէ իւրա-բանէր ընտանիքի մէջէն թիւ արդունիքը 4 - 5 հոգի, կը նշանակէ թէ կան այսր 30,000է ա-ւելի հայեր, որ իրենց բախտաւոր հայրենա-կիցներուն ամբիջական օժանդակութենէն կը յուսան հարստութիւնը իրենց վերադու-մին: Ու եթէ մագն իսկ հաստատուի խաղա-ղութիւնը այդ գիտախտ երկրին մէջ, մերկենե-րուն նիւթական կացութեան բարւոքումը կը պահանջէ երկար ժամանակ: Այնքան մեծ է կորուստը, հրդեհումի ու կործանումներու հետեւանքով փոճացած հաստատութիւններու և գործարաններու թիւը, որ պաշտօնէութեան աշխատանքը հնարաւորութիւնները կրնան ամիսներով ուշանայ:

Հայութեան կողմէ կատարուած են ցարդ ու կը ծրարուի կատարելալ ճշմարտօրէն աղ-գասերական ու մարդկայնական ճիգը՝ այդ սահարկու կարիքները զիմարտելու: Հարա-գանեցին հարազատներու երկարած ձեռքերու շարքին մէջ, նշանակելի երևոյթներ են՝ Ա-մենայն Հայոց Հայրապետութեան ԼԻԲԱՆԱՆ-ՀԱՅՅՈՒՄՈՒԹԵԱՆ ՅՆԱԶՆԵՆՈՒԹԻՄԲԸ, Լի-բանանի Հայոց Միջ համայնքային Մարմինը, ճիւղիչան ու Գարակիզպեան Հիմնարկութիւն-ները, Լիբանանահայ Օդուութեան Խաչը և նեղ ծիրի մէջ բայց յիշատակութեան արժանի մարմիններ՝ Կաթողիկէ և Աւետարանական Համայնքներէն, բայց աչքերը ուղղուած են մասնաւոր Հայի Բարեկրթական Ընդհ. Մի-ութեան, որ, եթեմասնաւոր իր գոյութեան ընթացքին, սուսած է փրտահեղ ապացոյցը՝ մեր փողովաւորը հարուստող որեւէ այգետ պահուն, օգնութեան կոչներու իր սրտու ըն-դուստըմին, արդիւնաւտ համեմատութեան օժանդակութեան:

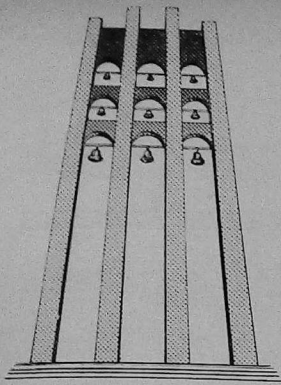
Համահայկական և Լիբանանահայութեան հասած շարքերին խորտակել անդրադարձը, և ուրեմն հարկ էր որ անոր կործանարար հետե-ւանքները նուազագոյնին իջեցնելու ճիգերը նաև բլրային համադարձութային: Եւ ինչ որ իրախուսիչ է իսկապէս՝ այդ այգետի ստջև, հայ գաղթաշարժին մէջ, համարչանուր բը-նայթի և կարայրական օժանդակութեան շար-ժումին: Հայ վերքերը հայ ձեռքերով բուժե-լու ճղող այդ շարժումին իրենց դիտակից ու

արտարուս մասնակցութիւնը բերած են ու կը ծրարուին բերել մեր հարազատները Պարսկու-տանի ինչպէս Սուրբոյ, մրանասայի ինչպէս Անգլիոյ և Յունաստանի, Միացեալ Նահանգ-ներու ինչպէս Գանատայի, նոյն ինչը աղե-կալ Լիբանանի և այլ հոծ գաղութներու:

Անձանթ չէ ինձի, թէ վերջին այս աղե-տէն առաջ, Սփիւռքի մեր նիւթագէտ ամենէ-րաբարձու կարգ մը շրջաններուն մէջ, սխտը էին ծուար և թափ առնել մասձման հոսանք-ները, որոնք կը հանդիսանային ջառագայի-ւն սկզբունքներ հայ գաղութները հարկ է որ հետզհետէ դաւանա ինքնարաւ՝ իրենց աղա-կայ կրթական ու մշակութային գործունէու-թեան մարդերուն մէջ: Եւ թէ՛ ամեն գաղութ պարտի իր միջոցներուն առակալոյնը սրա-մալցել իր սեփական կարիքներուն: Գեղեցիկ է սկզբունքը, թերեւս նաև արդար, բայց երբ կը ներկայանան բացառիկ կացութիւններ, ա-նոնք կը պահանջեն որդեկորումը բացառի մե-րջներու: Ընդհանուրին յատուկ նպատակի-ւն և հետահայաց արդիւնքներու սիրտը՝ տեղական ընդթով ամենալոյսեմ սկզբունքներ սնկամ կրնան պահ մը յետաձգուիլ, զիջիլ ի-րենց տեղը՝ բացարձակ անհրաժեշտին:

Միացեալ Նահանգներու մեր հարազա-տները կողուց արդէն հաստատու են ամե-րուցութիւն մը՝ հայրենիքին և ազգին հանդէպ դիտակից ու գործնական սիրոյ: Հիմա նորին հնչած է Ժամը այդ ուսանողները սեկի ետ հիմնադրուի, ամերիկայիցին բայց հայաբողի իրենց սիրտերուն հետ նաև իրենց բանկերը լայն բանալու:

Թող ամէն Հայ ունենայ անխառն այի վստահութիւնը, թէ հանդանակութեան ամե-նէն մէջ ինկած վերջին սեղան իսկ դիտի ան-չեղօրէն հասնել իր նպատակին, իրրե մարմնի նի սնունդ և բաջալեր հոգին: Լիբանանահայ մեր աղեկաւ կարայրները կարիք ունին որ բան Փիլիպինական գոյութիւնը պահող միջոցնե-րուն, նոյնքան նաև իրենց բարոյական կրթ-վը բարձրացնող սրտակցութեան ապացոյցնե-րուն: Անմիջական նպատակ գործելու ետք, մը անյետաձգելի ջանքը պիտի ըլլայ Լիբանանի մէջ վերակալարարութեմ՝ կրթական, մշակու-թային և ընկերային կեանքի մեղմային, որ պէպի ներշնչեն իրենց յոյս ու վստահութիւն ու կարելի չափով մը կասեցնենք այգետը հաստեք արտադրողին: Կրկնակ այդ նպատակ-ներու իրագործման մեր ճիգին՝ կը սպասուի որ հօր գործողիները ըլլան սրտաւ ու զիջու-մից մեր հարազատները համայն Արիւնքի ու մասնաւոր՝ արդէն շքեղ ասանդութեան ունե-ցող մեր քաղաքի ու կարայրները Միացեալ Նահանգներու:

ՄԱՐՏԱՌՈՒՄ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 13, ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ, ԱՊՐԻԼ 24, 1976

Արտոնատէր՝ ՆԱՀԱՊԵՏ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՍՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՊՐԻԼ 24Ի ՊԵՏԳԻՄԸ

Մարզկային վեճ ու աղին զգացումներով տոգորուած ամէն անհատ, ըլլայ հայ կամ օտարազգի, կը սասմբիկ երբ կը կարգայ, կը լսէ կամ ակնատես կ'ըլլայ, նախաժամուած, զազանային միտումներու յազուրդ տուող, ու մանաւանդ, մարդկութեան պատմութեան ընթացքին նմանը շտանուած, մեծագոյն ցեղասպանութեան մը՝ որուն իրագործումը, ոչ միայն անպատուութեան սիւնին կը դաժէ գործադրութեան ծնող թուրքը, այլ նաեւ ըստ ըստ ան պետութիւններն ու ժողովուրդները, որուն դժուած հաշիւներու հետամուտ՝ կը մնան անտարբեր, հայութեան անվիճելի պահանջներուն առջեւ, որ ուրիշ բան չէ՛, եթէ ոչ՝ Արդարութեան գործադրութիւնը:

Երբ անցած են աւելի քան վաթսուն տարիներ, այսօր Ապրիլ 24ին, ինչպէս ամէն տարի գարձեալ համայն հայութիւնը, իր հայրենիքէն ներս կամ դուրս, որդիական երկրազոծութեամբ կը խոնարհի իր ընտանիքի ընտանիքի ներքին խնկելի յիշատակին առջեւ, մինչ կ'ողբայ իր հարազատներուն անընտանի, անժամանակ ու մանաւանդ՝ անտրգա՛ր մահը, անգամ մը եւս կու գայ յիշեցնել մեծ կամ փոքր նկատուած պետութեան ու ժողովուրդներուն՝ Հայկական Հարցին բարոյք լուծումը:

Այո՛, կ'ողբանք մեր կորուստները, սակայն երբեք այսօր մենք չենք նկատի տուիլ, յուսալքութեան, անպաշտպանութեան, անմխիթարութեան, վհատութեան եւ հողեկալքի օօր, քանի մեր գիմաց կը բարձրանայ պետականութիւն գարձած Հայ ժողովուրդը, իր պանծալի ու յուսալի հայրենիքով:

Աւելին՝ արտասահմանի հայութիւնը, իր բազմա-հարիւր եկեղեցիներովը, անհամար կրթական հաստատու-թիւններովը, մշակութային, մարզական եւ բարեսիրական միութիւններովը, լաւագոյն ապացոյցը կու տայ աշխար-

հի ըլլալ ժողովուրդներուն, այն անխափելի մարդկային յատկութեանց եւ բարեմասնութեանց՝ որոնք կը կարգմեն հայութեան դպինեպակը:

Ինչ է սակայն Ապրիլ 24ի նշանակութիւնը եւ անոր պատգամը՝ մասնաւորաբար մեզի, արտասահմանի հայրու համար: Արդե՞օք կատարեալապէս կը թափանցենք օրուան նշանակութեան, եւ այդ առիթով՝ մեր առջեւ դըր-ուած հրամայական պահանջքին:

Ինչպէ՞ս կրնանք կանխել չարիքը՝ անհամարեա-րար աւելի մեծ համարուող, ճերմակ ջարդին, որ արդէն իսկ սկսած է գործել հայկական գաղութներէն ներս:

Իւրաքանչիւր հայու, իւրաքանչիւր ընտանիքի, իւ-րաքանչիւր ազգային իշխանութեան, իւրաքանչիւր կու-սակցութեան եւ իւրաքանչիւր միութեան ու կրթական հաստատութեան ազգային պարտականութիւնն ու պար-տաւորութիւնն է ամէն մէկ հայու հոգւոյն եւ սիրտին մէջ ներմուծել հայութեան եւ անոր հայրենիքին սէրն ու հը-մայքը: Առանց անոր, հայը լաւագոյն պարազային, պիտի ըլլար անուանական ու պարտուողական, նման անդէն զինուորին՝ որ ոչ միայն կը վաճառէ իր իսկ գոյու-թիւնը, այլ նաեւ՝ իրեն վատահումը՝ զիրքն ու հայրենի-քը: Բացարձակ ճամբարտութիւն է նաեւ, որ ստանց հայու, գոյութիւն չի կրնար ունենալ Հայկական Հարցը:

Ըլլանք իրատես, ներգաճանակներ մեր ազգայն աշխա-տանքները ազգայաճշտութեան նուիրական առաջադրան-քով: Ապրիլ 24ի պատգամը, ամէն օր ունենայ մեր գործու-նիւթեան իրրեւ ուղեցոյց եւ մեր նահատակներէն մեզի հասած ժառանգը վտխանցել յաջորդական մեր սերունդ-ներուն:

Այսպէս միայն կրնանք հասնիլ մեր վերջնական նպա-տակին՝ Արդար Հաստատման:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈՂԵՎՈՉՄԱՆ ԶԵՆՆԱՐԿՆԵՐ

ԱՊՐԻԼ 23, Ուրբաթ զիշեր ժամը 21ից
Հաիում Ս. Կրիգոր Լուսաւորիչ Մայր
Տաճարին մէջ եւ Բարդ:

ԱՊՐԻԼ 24, Երաբար, Առաւօտեան ժամը 10,30
Անմահ Ս. Պատարագ եւ Հոգեհանգիստ
Նախատակից Յուշարձանին առջեւ:
Նոյն օր, յետմիջօրէի ժամը 1ից,
Իրազմեցողի գերեզման Ազատարար
Սան մարտիկի որդանման առջեւ:
Իւրաքանչիւր Արք. Ապրտեան
Հայր. Պատ. եւ Նախագահ
Համազգային Տօնակատարութեանց
Յանձնարարութիւնը

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԴԻԹԻՒՆՆԵՐ ԱՍՐՏԱՐԱՊԱՏԻՆ

Պայտանեան եղբայր իրենց եղբոր
մահուան տխուր առիթիւ \$ 1-000-000

Նահապետ Նահապետեան
նոյն առիթով \$ 300-000

Լեւոն Մատիչեան (Պրոպէլէն) \$ 500-000

Ճէրէճեան եղբայր Գարուս Սէրբիս
Ճէրէճեանի բժշկական վիշակայան
ստանաբուն առիթիւ \$ 200-000

Միհրան Սարգսեան նոյն առիթով \$ 100-000

Արամ Տօնիկեան Վարզուհի
Անճեանի մահուան առիթիւ \$ 30-000

Սիլվիո Աղապարեան Խորիկ Ֆերասեանի
(Մտնելիկաթ) մահուան առիթիւ \$ 20-000

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ ազգային՝ Պր. Գրանիկ Պարտան-
եանի անուկնիկալ գրան մահուան տխուր առիթիւ,
որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 5ին, Ապրտարագառի
խմբադրութիւնն ու Արշակ Զօպանեան Մշակ-
միութեան Վարչութիւնը, կը յայտնեն իրենց
խաղաղաց ցտակցութիւնները՝ վշտակցելով
Ապրիլի՝ Տիկ. Զարգար Պարտանեանին, զա-
ւակներուն եւ ընտանեկան բոլոր պարտա-
ներուն:

Մեր ԼՅՅԵԼՈՒՆ ԶՈՒԹ. ՆՈՒՊԸՐ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Մնամ է Գահիրեի, Եգիպտոս: Երջանուարտ եղած է Գահիրեի արտարձան Հեկիպոսոյ նուարեան Արդային վարժարանէն: Ֆրանսական Պապարեկայի ստաշին և երկրորդ մասերու (փիլիսոփայութիւն) քննութիւնները յաջողակտ սնցընելի ետք, հետեւած է Իրաւարտութեան, որուն «Լիտանայ» ստացած է 1944ին: Նոյն տարին իրբեւ փաստարան արձանագրուած է եգիպտական խան դատարաններուն ձօտ: Իրաւագիտութեան Տոգթորայի քննութիւնները յաջողութեամբ սնցընելով՝ ներկայացած է Միջազգային Տոգթորայի Իր Թէլը (աւարտաճառը) Փարիզի մէջ, 1947-ին, նիւթ՝ «Ազատութեան խորհուրդը — Անոր հիմնական տարբերութիւնները Ազգերու ընկերակցութեան Խորհուրդին հետ»: 1947 — 1948ին յաջողութեամբ աւարտած է Փարիզի լրագրութեան դասընթացները: Եղած է Եգիպտոսի փաստարաններու կաճատի և մամլոյ

դիւանի անդամ: 1958ին հաստատուած է Միացեալ Նահանգներ:

Անգամ է Ռամկավար Արտատեան Կուսակցութեան և վարած է անոր պաշտօնաթերթերէն «Ազգայն» (Փարիզ, 1946 - 1948), «Արեւ» (Գահիրեի 1948 - 1958), «Նոր Օր» (Գալիֆորնիա 1958 - 1960) և «Պայքար» (Պոտտն, 1961էն մինչև այսօր) խմբագրատեղի պաշտօնները: 1960 - 1961 եղած է նոյն կուսակցութեան Ամերիկայի և Գանատայի Երջանակին վարիչ թարաուղարը:

Եգիպտոսի մէջ եղած է Տոգթարձու և Ռատմական Խորհուրդի անդամ:

Ամերիկայի մէջ երկարատեւ առեւտրական է Ռ. Ա. Կ. Վատտակարներու հիմնադրամին և անդամը Թէքէեան Մշակութային Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան:

Նախընտարար նորայլները գրած է Բիւրակն ծածկանունով:

Armenag Iegarian

Մեր Անդամներու Կորուստները

Մեր ժողովուրդին զոգոթան տեւեց չուրջ վեց երկար տարիներ, 1915ի Ապրիլէն 1921ի Մայիսը՝ մինչև Ակեանդրապոլի գաւառին պարզուածը զեմալական զինամարտէն, - սակայն թուրքը ցեղասպանութեան ծրագիրը մեծ մասամբ գլուխ հանած էր արդէն այդ ժամանակամիջոցի առաջին երկու տարիներուն: Պոտորոգմին սկիզբը չուրջ երկու միլիոն հայ կար Օսմանեան պետութեան սահմաններուն մէջ: Երբ մահափոխ ուրական անցաւ, թուրքոյ սահմաններուն մէջ մնացած էին չուրջ 150,000 հայեր միայն, առաւել՝ մեծ թիւով իրբացուած հայ մանուկներ և զերեւոյթուած հայ կիներ: Մնացածը...

տակէն... իսկ հողը ազգութեան, պետութեան ու թաղաքակրթութեան անխլարիկի մէջ ազգակն է:

Առանց հողի՝ բոշա՛ է, հայմաթիւ՛ղ է ժողովուրդ մը, - անհայրենիքը զոյսցութիւն՝ որ թեկնածու է նետուելու ձուլման մուրքի երախին մէջ:

Հայաստանի պետութեան մինչև Արտաշէս Աշխարհակալի ջըջանը՝ աւելի քան հազար տարի պէտք եղաւ, որպէս զի հայաները, արմէնները, նայիրեցիները և այլ բազմազանութեան տարրերը մեր ժողովուրդին միաձուլուէին, դառնային մէկ այդ ու խօսէին մէկ լեզու, և համախուժ արդէն հողամասի մը վրայ, որ դառնար ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀ կամ Հայաստան Լեւոնշխարհ: Այո, տասնեակներով սերունդներ ամբողջ հազարամեակ մը տընկցան ու մարտուցան, մարտիրոսացան ու հերոսացան, որպէս զի ստաշուող Ասիոյ մէջ հողամաս մը յիմարտէս կըրուէր ՀԱՅԱՍՏԱՆ պանծալի աւուռով - բաց սահ, կատարուած իրզուրթեան աւելի քան երկու հազար տարի ետք, այդ հայրական հողամասին չուրջ եօթը տասներորդը կըրանցուցինք միայն քանի մը տարուան ընթացքին, - բացի կըրանցուցուց անոր վրայ սպարդ և սակցմարքոծող մեր տաղանդաւատ ժողովուրդը:

Չուրջ կէս միլիոն հայաթիւն ժողովուրդ մարտուցաւ մահուան հիւրաներէն՝ Անդրկովկաս ու Կովկաս և արարական երկիրներ, Պայքաներ ու Ֆրանսա ապաստանելով:

Իթիթհատական ճիւղերու կը դարձ դըրած ցեղասպանութեան դժգոյսի աւելի քան մէկ միլիոն և քսուորդ արեւմտահայեր: Արար քսուորդ միլիոն հայեր մահացան արեւելեան Հայաստանի մէջ՝ իրբեւ արդիւնք օտմանուն ու զեմալական ջարդերու, համաճարակներու, սովի և կիւններու:

Չորս միլիոնի վրայ՝ չուրջ մէկուկէս միլիոն անաւոր կըրուա... Ահա՛ դըրապոլի իրակիտութիւնը: Ահա՛ մեր ժողովուրդի նահատակութեան չափը իր մեծ երաւի ձմարուն վրայ...:

Եւ ոչ միայն այսքան: Այլ կայ շմեկուցից իրողութիւնը, որ ամբողջ արեւմտեան Հայաստանի լրագրութեան պարզուցում իր հայ սկիզբերէն: Կորանցուցինք Հայաստանի 300 րբառ, քով, տարածութեան աւելի քան տերթորդ: ՀՈՐԴ կըսող մեր ոտքին

Una de las figuras cumbres de las luchas patrióticas de la Armenia Occidental. Encabezó las filas de los valores arménios de Vaspuracán.

Merced a sus denodados esfuerzos logró mantener unido al pueblo armenio, salvando de esa manera centenas de miles de vidas.

Fue el principal intérprete de la gran Epopéya de Van en abril de 1915.

Pertenciente al partido Demócrata Constitucional Armenio (Ramgavar), Iegarian demostró entereza e hidalgúia al mismo tiempo que humildad; virtud ésta que lo acompañó hasta los últimos minutos de su vida

PERIODICO ARMENTO
"SARDARABAD"
 Director: Nahabet Nahabedian
 Registro Nacional de la Prop. Intelectual Nº 1.307.248
 REDACCION y ADMINISTRACION.
 CNEL. NICETO VEGA 4779
 1414 BUENOS AIRES
 REP. ARGENTINA

Impreso en los Talleres Gráficos "ARARAT"
 J. ALVAREZ 1017 — 72-2752

CORREO CENTRAL SUC. 14	FRANQUEO PAGADO
	Concesión Nº 2178
CORREO CENTRAL SUC. 14	TARIFA REDUCIDA
	Concesión Nº 5278